

DN.0710.01-01.2021

Pan
Michał Bogucki
ILF Consulting Engineers Polska Sp. z o.o.
Pełnomocnik
PGNIG Termika S.A.

Szanowny Panie,

kierując się odpowiedzialnością za stan Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie i jego narodowe zasoby kulturowe i przyrodnicze, zmuszony jestem uzyskać pełną informację o planowanej inwestycji gazociągu do Elektrowni Siekierki. Wymiana korespondencji na ten temat jest już pierwszym oddziaływaniem inwestycji na muzeum. Skutkiem jest konieczność przekierowania uwagi zespołu ku sprawom ważnym, ale nie planowanym w bieżącej działalności kulturalnej i analityce jej uwarunkowań, w tym zagrożeń i sposobów zapobiegania ryzykom, do których bez wątplenia na tym etapie należy włączyć planowany gazociąg. Obowiązek ten wynika z zasad ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, ochrony przyrody i środowiska oraz bezpieczeństwa majątku instytucji o wielomiliardowej wartości.

W ślad za poprzednim pismem ponawiam prośby dotyczące planowanej budowy gazociągu w pobliżu Pałacu Wilanowskiego (ca 450 m w linii prostej) i na terenie Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie (rezerwat przyrody, zabytkowy park w Morysinie i Kanał Sobieskiego). Uprzejmie proszę o przedstawienie dokładnej analizy oddziaływania na zasoby muzeum wskutek:

- a) budowy gazociągu,

- b) uszkodzenia gazociągu (eksploatacyjnego lub zewnętrznie spowodowanego przypadkowo bądź celowo – poniżej w tekście zestawienie zagrożeń, wyobrażonych przez muzeum, a więc najpewniej nie wszystkich).

Przede wszystkim proszę o przedstawienie kompleksowej informacji, a w szczególności dokumentów, analiz i ocen dotyczących:

- potwierdzenia zgodności projektu i planowanych prac z obowiązującymi standardami krajowymi i Unii Europejskiej,
- oceny ryzyka wystąpienia awarii lub uszkodzenia rurociągu wraz z podaniem skali potencjalnych jej skutków,
- przewidywanego zakresu nadzoru nad spełnianiem przez operatora obowiązków, sposobu i zakresu przeprowadzania kontroli podczas budowy i eksploatacji rurociągu, jak również sposobu informowania społeczeństwa, w tym interesariuszy bezpośrednio dotkniętych przedsięwzięciem,
- potwierdzenia spełnienia wymagań technicznych w zakresie projektowania, konstrukcji oraz zabezpieczenia rurociągu,
- potwierdzenia spełnienia wymagań i uprawnień w zakresie zarządzania siecią rurociągów, w tym również przygotowanych procedur operacyjnych dla służb ratowniczych,
- wachlarza zagadnień powiązanych z zagospodarowaniem przestrzennym terenów,
- oceny ryzyka wystąpienia innych sytuacji awaryjnych, związanych z lokalizacją rurociągu na terenie pomnika historii i w jego sąsiedztwie, jakim jest królewski zespół pałacowo-parkowy w Wilanowie.

Jednocześnie uprzejmie proszę o wskazanie, w jakim zakresie podczas dotychczasowych prac przygotowawczych inwestor uwzględnił wpływ inwestycji na obowiązki Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, wynikające z wymagań określonych we wskazanych poniżej aktach prawa:

- ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U z 1997 r. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.);

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa
tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16
NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001
e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,
www.wilanow-palac.pl

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 z późn.zm);
- ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 796 ze zm.);
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 742);
- ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1398);
- wraz z aktami wykonawczymi do tych ustaw, a w szczególności,
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 122, poz. 2153);
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz. U. poz. 1240).
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie gotowości obronnej państwa (Dz. U. Nr 219, poz. 2218);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 152, poz. 1599 ze zm.);r
- rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia 2004 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym (Dz. U. Nr 98, poz. 978 ze zm.);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony (Dz. U. Nr 16, poz. 152);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia 2004 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym (Dz. U. Nr 98, poz. 978 ze zm.);
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP (Dz. U. poz.1101 ze zm.);

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa

tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16

NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001

e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,

www.wilanow-palac.pl

- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212, poz. 2153);
- zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie organizacji i sposobu wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony (Dz. Urz. MKiDN, poz. 80);
- zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania działem kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa narodowego (Dz. Urz. MKiDN, poz. 21);
- zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu opracowania procedur realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP (Dz. Urz. MKiDN, poz. 78);
- zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie utworzenia systemu stałych dyżurów w dziale administracji lądowej Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (Dz. Urz. MKiDN, poz. 62).

Z wielu możliwych scenariuszy na obecnym etapie wiedzy o inwestycji i kompetencji w zakresie bezpieczeństwa dziedzictwa narodowego przedstawiam poniżej przykładowe kwestie, które powinny zostać opracowane przez inwestora w stopniu umożliwiającym muzeum pełną ocenę zagrożeń i skutków dla planowanego przedsięwzięcia.

Jak ogólnie wiadomo, każda inwestycja powinna być poprzedzona nie tylko raportem oddziaływania na środowisko, ale również w przypadku substancji chemicznych, palnych lub wybuchowych dokłądaną analizą ryzyk tak w odniesieniu do zabezpieczeń technicznych gazociągu, jak i możliwych skutków w wyniku przypadkowych lub celowych uszkodzeń aż po zamach terrorystyczny i działania wojenne. Analiza ryzyk powinna wynikać z obliczeń różnych wariantów, włącznie z najdalej idącymi – celowego sprowokowanego wybuchu w sytuacji, gdy gaz o objętości policzonej pojemnością rury pomiędzy stacjami redukującymi oraz gdy takie stacje nie zostaną zamknięte (np. wskutek zniszczenia). Inny wariant analizy dotyczyć powinien przypadkowego lub celowego wzniesienia pożaru przez rozszczelnienie lub uszkodzenie gazociągu w jego sąsiedztwie i rozprzestrzenienie ognia w przypadku okresów niedoboru wody

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa

tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16

NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001

e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,

www.wilanow-palac.pl

i suszy. Kolejny wariant dotyczy oddziaływania możliwej wody tysiącletniej, czyli powodzi na terenie Wilanowa, które jak uczy historia wiązały się z czasowymi zmianami nurtu Wisły i żłobieniem głębokich koryt. Inne zagadnienia dotyczą ewentualnego wpływu mieszaniny gazu o określonym składzie chemicznym na publiczność w parkach i salach wystawowych oraz na dane grupy materiałowe muzealiów, głównie dzieł sztuki, gdyby chmura gazu z rozszczelnionego lub zniszczonego fragmentu gazociągu dotarła do muzeum..

Inne sytuacje wiążą się z oddziaływaniem tej liniowej inwestycji gazociągu na kierunki przepływu wód gruntowych tak podczas realizacji, jak i eksploatacji. Proszę także o opisanie rygorów użytkowych dla posiadaczy, właścicieli i użytkowników terenów tzw. strefy kontrolowania, czyli pasa o szerokości 12 m, i w jaki sposób będzie wykonywana ta kontrola ze strony operatora gazociągu, gdyż konieczne jest rozpoznanie jej wpływu na stan zabezpieczenia terenów i zasobów muzeum oraz ludzi, aby określić konieczność (lub nie) i rodzaj wprowadzonych wskutek inwestycji procedur zapobiegawczych i innych uzgodnień dotyczących kosztów, podziału obowiązków itp.

Powyższe kwestie należy odnieść do wielu innych podobnych sytuacji, których skutki mogą okazać się szkodliwe dla wilanowskich zabytków i przyrody w zasobach muzeum i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Dlatego też konieczne jest dokładne obliczenie każdego ryzyka i sposobów przeciwdziałania, co może pociągnąć za sobą koszty jednorazowe i stałe w działalności muzeum, tak w przypadku oddziaływania podczas realizacji i eksploatacji gazociągu, jak i w przypadku nadzoru strefy kontrolnej oraz awarii lub uszkodzenia instalacji. W analizie ryzyk tego rodzaju należy uwzględnić koszty odszkodowań, co powinno być uzgodnione w odpowiedniej umowie, poprzedzającej podjęcie inwestycji.

Muzeum na etapie uzgodnień projektu tzw. ustawy terminalowej (bezpośrednich z autorami projektu ustawy lub w uzgodnieniach ministerialnych) zgłosi postulaty zabezpieczenia własnego interesu. Uzasadnienie do projektu ustawy powinno zawierać m.in. oszacowanie skutków ekonomicznych z jej wprowadzenia, w tym skutków związanych z bezpieczeństwem zasobów muzeum, pracowników i odwiedzających go ludzi. Oszacowanie takie można wykonać tylko na podstawie wyników analiz różnych scenariuszy oddziaływania inwestycji na muzeum, o których mowa w niniejszym piśmie. Szacunki powinny zatem znaleźć się w uzasadnieniu projektu

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa

tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16

NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001

e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,

www.wilanow-palac.pl

ustawy ze względu na koszty, jakie muzeum miałyby ponieść wskutek realizacji inwestycji. Muzeum nie może finansować jakichkolwiek działań wymuszonych przez inwestycję.

Wspomniane raport oddziaływania na środowisko i analiza ryzyk powinny objąć całość terenu muzeum oraz tereny należące do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, ze szczególnym uwzględnieniem Pól Morysińskich. Obszary obu instytucji współtworzą zwarty pod względem wartości krajobrazowych i funkcjonalnych oraz potencjału społeczno-gospodarczego rdzenia zabytkowej rezydencji królewskiej w Wilanowie. Zespół przyrodniczy w Morysinie – parki, las, inne zadrzewienia i pola pomiędzy ul. Vogla a Trójpolową oraz pomiędzy wsch. brzegiem rzeki Wilanówki i ul. Przyczółkową są jego integralną częścią, przeznaczoną do masowej rekreacji i turystyki.

Nb. do dnia dzisiejszego muzeum nie otrzymało wniosku inwestora o wydanie opinii przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ani jego odpowiedzi. Muzeum nie zostało w tak ważnej sprawie potraktowane przez obie strony tej korespondencji jako strona w postępowaniu administracyjnym, mającym na celu ustalenie dopuszczalnych, wstępnych warunków inwestycji. Odpowiedź z dn. 8 grudnia 2020 r. z pozytywną opinią pracownika upoważnionego do jej wydania w zastępstwie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczy tylko głębokiego przepchnięcia rury pod zabytkowym parkiem w Morysinie i nie może być odnoszona do spektrum innych problemów związanych z ochroną zabytków i użytkowaniem terenu na cele publiczne przez muzeum. Nie jest też wiadome, jakie zostały przedstawione temu organowi ochrony zabytków materiały, na podstawie których sformułował on taką opinię. Muzeum jako dysponent omawianych terenów i jako ustawowy opiekun „zabytkowej zieleni”, jak to sformułowano w opinii organu, nie zostało włączone w tę procedurę, co jest uchybieniem dobremu obyczajowi i zasadom kodeksu postępowania administracyjnego. Nie można procedować kwestii ochrony zabytku bez wiedzy jego posiadacza!

Ryzyka dla realizacji i funkcjonowania gazociągu najpewniej jednak istnieją, skoro wspomniał Pan w ogólnych informacjach, że wariant wzdłuż ul. Wał Zawadowski nie jest możliwy ze względu na bezpieczeństwo i że konieczne będą wyburzenia istniejących tam domów. Zastanawia również podrażające inwestycję gazociągu łukowe, dalekie odsunięcie (zamiast realizację w tańszej linii prostej wzdłuż Jeziora Powsinkowskiego) w preferowanym przez

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa

tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16

NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001

e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,

www.wilanow-palac.pl

inwestora wariantcie od zabudowy mieszkalnej w Powsinku, co można interpretować – z powodu braku argumentów w uzasadnieniu inwestora – jako uwzględnienie zasad bezpieczeństwa dla życia i majątku ludzi.

Warto zaznaczyć, że ewentualne koszty rozbiórki wspomnianych domów w wariantcie lokalizacji gazociągu przy wale wiślanym muszą być ekonomicznie zbilansowane z ewentualnymi stratami w zabytkowych i przyrodniczych zasobach muzeum o wielomiliardowej wartości i unikatowemu znaczeniu dla kultury narodowej Polski, tożsamości narodowej jej mieszkańców i dla kultury światowej. Odtworzenie ich wartości nie będzie możliwe. Zabytki i muzealia muzeum stanowią unikalny kapitał, z którego korzyści czerpie cały kraj. Ponadto wspomniane Pola Morysińskie i Park Morysiński nie są pustymi obszarami, ale bardzo cennym terenem dla działalności kulturalnej, naukowo-badawczej i edukacji kulturowo-przyrodniczej mieszkańców Warszawy, Polski i turystów ze świata.

Powyższe i inne analizy zagrożeń i ryzyk powinny wykonać certyfikowani specjaliści zarządzania kryzysowego. Do autoryzowanych opracowań proszę o dostarczenie takich poświadczeń ze strony uprawnionych organów państwa z zakresu bezpieczeństwa publicznego i zarządzania kryzysowego. Przedstawione opracowania będą podstawą dalszych analiz i ewentualnego dialogu technicznego i z zakresu zarządzania kryzysowego, a uzgodnienia dotyczące ryzyk i sposobu zapobiegania im będą podstawą odpowiednich decyzji, włącznie z opracowaniem odpowiednich procedur reakcji w celu zabezpieczenia życia i zdrowia ludzi, a także zabytkowych budynków (także drewnianych – w Morysinie Gajówka), zbiorów muzealnych oraz zasobów przyrodniczych, tak gatunkowych, jak siedliskowych oraz powiązań ekologicznych (w tym choćby wpływ hałasu przy realizacji inwestycji na okresy rozrodcze zwierząt, zapylenia na stan zabytków i roślinności etc.).

Pańskie pisemne zapewnienie o bezpieczeństwie inwestycji (realizacji i eksploatacji) nie jest wystarczające i ma charakter wstępnej informacji. Powyższe uwagi zostały sformułowane na podstawie Pańskich odpowiedzi na pytania muzeum i rady dzielnicy Warszawa – Wilanów.

Będę zobowiązany za przyjęcie do stosowania następujących zasad:

- wyłącznie pisemnej wymiany argumentów i uzgodnień, co nie wyklucza innego rodzaju kontaktów,

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa

tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16

NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001

e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,

www.wilanow-palac.pl

- pisemnego informowania muzeum o wszelkich działaniach dotyczących jego terenu oraz jego interesu prawnego i obowiązków, w tym kwestii uwarunkowań przez inwestycję realizacji działalności kulturalnej, edukacyjnej i turystycznej oraz bezpieczeństwa ludzi i zasobów,
- pokrycia przez inwestora wszelkich zabezpieczeń publiczności i zasobów muzeum oraz innych jego kosztów, związanych w szczególności z przygotowaniem, realizacją, eksploatacją oraz skutkami awarii lub zniszczenia instalacji,
- transparentności działania i społecznej akceptacji,
- muzeum nie może odpowiadać za niepowodzenia w realizacji i eksploatacji instalacji.

z poważaniem

Paweł Jaskanis
Dyrektor Muzeum

Otrzymują:

Pan prof. dr hab. Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

Pan prof. dr hab. Michał Zasada,
Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Pan prof. dr Jakub Lewicki,
Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

Pan Ludwik Rakowski
Burmistrz Dzielnicy Warszawa - Wilanów

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa
tel. (+48) 22 544 27 00, faks (+48) 22 842 31 16
NIP 951-00-54-672, nr konta BGK: 93 1130 1017 0020 1226 4720 0001
e-mail: muzeum@muzeum-wilanow.pl,
www.wilanow-palac.pl